

Eduskuntavaalien teemat – Mihin suuntaan Suomea viedään?

Kevään eduskuntavaaleissa käsitellään mitä todennäköisimmin valtakunnallisesti merkittäviä teemoja, kuten talouden suuria linjoja, maahanmuuttoa ja ilmastonmuutosta. Vaaleissa puhuttavat kysymykset ovat tärkeitä ja myös meidän nuorten on pyrittävä vaikuttamaan siihen, mistä päättäjät puhuvat.

Tänä keväänä käydään eduskuntavaalit. Sunnuntaina 14. huhtikuuta suomalaiset äänestäjät päättävät, mihin suuntaan Suomea, Eurooppaa ja maailmaa viedään seuraavan neljän vuoden ajan. Vaalitaisto ja äänestystulos ovat paljolti kiinni siitä, mitkä aiheet dominoivat keskustelua kevään vaaleihin mentäessä. Ne teemat, joiden äärellä mediassa, vaalitenteissä ja toreilla keskustellaan, määrittävät seuraavan hallituskauden isoja linjauksia.

On odotettavissa, että taistelu suurimman puolueen ja hallitustunnustelijan roolista käydään kahden jättiläisen, kokoomuksen ja SDP:n, välillä. Jommankumman voittaessa vaalit muiden puolueiden sijoitukset määräävät, minkälainen hallituskoalitio muodostuu. Kokoomus ja SDP törmäävät erityisesti talous- ja työmarkkinakysymyksissä, joista odotetaan tärkeitä teemoja kevään keskusteluihin.

Vaaleissa kuitenkin vallitsevat usein yksittäiset, erityisen ajankohtaiset ja jakavat kysymykset, joita media lööppiotsikoineen hehkuttaa. Tällaisia tulevat vuoden 2019 vaaleissa olemaan mitä todennäköisimmin pakolaisuus ja maahanmuutto sekä ilmastokysymykset. Myös tietyt puolueet pyrkivät profiloimaan itsensä tiettyjen kysymysten ympärille, kuten perussuomalaiset maahanmuutossa ja vihreät

ympäristökysymyksissä.

On kuitenkin syytä tarkastella, millaisista kysymyksistä tulevissa vaaleissa luultavasti keskustellaan. Viimeistä hallituskautta dominoivat soten ja pakolaiskriisin ohella muun muassa kansantalouden tila, julkisen talouden tasapainottaminen ja työllisyys. Vaalikauden suurimpia hankkeita oli työllisyysasteen nostaminen hallituksen itse asettamaan 72 prosentin tasoon, joka saavutettiin viime vuoden lopulla.

Merkittävät uudistukset jäivät kuitenkin hallitukselta vähiin, ja taistelua sosiaaliturva- ja työmarkkinareformeista on odotettavissa. Sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuudistus eli sote ja siihen liittyvä maakuntaudistus ovat vielä vaiheessa, ja tiukoille käy, pääsevätkö ne valiokuntakäsittelystä helmi-maaliskuun aikana "suureen saliin" äänestettäväksi. Julkisen talouden velkaantuminen, työllisyys ja sosiaaliturva puhuttanevat ja aiheuttanevat kitkaa erityisesti nykyisten hallituspuolueiden – keskustan, kokoomuksen ja sinisten – sekä vasemmisto-opposition välille.

Talouskysymysten ohella on todennäköistä, että maahanmuutto- ja pakolaispolitiikka herättävät keskustelua. Viimeaikainen uutisointi maahanmuuttajataustaisten rikollisuudesta ja kotoutumisongelmista ovat nostattaneet tunteet pintaan puolin ja toisin. Tunnekuohon lisäksi, myös perussuomalaisten kannatus koki gallupeissa piikin suoraan uutisoinnin seurauksena.

Vaikka syvin pakolaiskriisi vuonna 2015 on jo ohitettu, Eurooppaan on edelleen odotettavissa konfliktitilaa ja ilmastopakolaisuutta Afrikasta ja Lähi-idästä, mikä tulee puhuttamaan vielä vuosia. Myös jo saapuneiden pakolaisten kotouttaminen on edelleen tärkeä kysymys. Viimeaikaiset raportit ovat osoittaneet heikkouksia suomalaisessa kotouttamispolitiikassa, ja eduskuntapuolueiden keskuudessa on

syntynyt yksimielisyys siitä, että jotakin on tehtävä maahanmuuttopolitiikan uudistamiseksi. Kevään maahanmuuttouutisoinnin sävy kuitenkin kertoo, sataako keskustelu populistien vai maltillisten puolueiden pussiin.

Toinen teema, josta odotetaan – tai vähintäänkin toivotaan – keskustelua, on ilmasto. Ilmastonmuutos on vahvasti tapetilla erityisesti nuorten keskuudessa. Muun muassa tutkimustilastot ja IPCC:n ilmastoraportti (2018) ovat pitäneet ilmastonmuutoksen uhan otsikoissa, ja vaatimukset ilmastonmuutoksen vastaiselle toiminnalle kasaantuvat. Erityisesti nuoret ovat Euroopassa alkaneet liikehtiä ja vaatia ilmastonmuutoksen vastaisia toimia.

Julkinen mielipide luo päättäjille painetta toimiin, mutta mihinkään merkittäviin tekoihin ei riitä kiinnostus tai poliittinen pääoma. Kun ilmastonmuutoksen torjunta on kallista ja hankalaa, sitä on poliittisesti kiusallista lähteä toteuttamaan. Sekään ei auta, että maailman johtavan suurvallan päämies kiistää ilmiön olemassaolon. Eduskuntapuolueet Suomessa ovat kuitenkin julkaisseet omia ilmasto-ohjelmiaan ja tehneet lupauksia kantaa huolta myös ilmaston ja ympäristön kestävydestä. Erilaiset talous- ja energiapoliittiset toimet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi vaativat kuitenkin merkittävää kannatusta ja poliittista pääomaa, joita vain äänestäjät voivat päättäjille antaa.

Satunnaisiksi teemoiksi edellä mainittujen ohella eduskuntavaaleissa nousevat varmasti myös koulutus, Euroopan unioni ja turvallisuuspolitiikka. Kaikista, joista riittäisi kyllä puitavaa kerrakseen. Loppujen lopuksi kuitenkin juuri äänestäjät, kuluttajat, veronmaksajat eli kansalaiset valitsevat vaalien alla vallitsevat teemat. Me päätämme, mitkä näissä vaaleissa ovat avainkysymyksiä ja mihin poliitikot puheineen ja lupauksineen keskittyvät.